Socialutskottets betänkande

1982/83:2

om arbetsmiljörisker till följd av djurhållning

Motionen

I motion 1981/82:1300 av Kurt Ove Johansson m. fl. (s, m, c, fp) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller att arbetarskyddsstyrelsen får i uppdrag att beakta de i motionen framförda arbetsmiljökrav som djurhållning påkallar.

Motionärerna anför bl. a. att intresset för djurhållning är stort och att husdjurens antal troligen kommer att fortsätta öka. Detta ställer krav på ett större ansvarstagande från djurägarnas sida. Hundföroreningarna medför bl. a. att parkarbetare, anläggningsarbetare, renhållningsarbetare och flera andra grupper utsätts för hälsorisker. Medicinsk forskning har på senare tid pekat på de allvarliga hälsofaror som är förbundna med en stor hundpopulation. Hundars avföring kan sprida sjukdomar av ofta svårdiagnostiserad art. Undersökningar har påvisat att salmonella samt olika nematoder (rundmask), bl. a. toxocara (art av spolmask ingående i gruppen nematoder), förekommer i hundars avföring. Dessa kan samtliga överföras från hund till människa. Toxocaran utgör härvidlag ett speciellt problem då dess ägg kan fortleva upp till ett decennium i fuktig jord. Arbetstagarens och allmänhetens möjligheter att skydda sig mot toxocara försvåras dessutom av att spridningen av toxocaraägg blir effektiv först när hundexkrementerna förmultnat. Detta innebär att det i miljöer där hundar rastas finns en ständigt växande osynlig smittofara. Allt fler människor bor nu i tätbebyggda områden med begränsad tillgång på ytor där hundar kan rastas. På dessa ytor skall också vuxna rekreera sig, barnen leka och fastighets- och parkarbetare utföra sitt arbete. Motionärerna anser att dessa problem endast kan lösas genom att hundträcket tas om hand på ett betryggande sätt. De kräver i detta syfte ett åtgärdsprogram för att garantera i första hand yrkesarbetaren en säkrare arbetsmiljö.

Lagstiftning m. m.

Allmänna bestämmelser om hållande av djur finns i *hälsovårdsstadgan (1958:663)*. I stadgans 57 § föreskrivs att husdjur och andra djur, som hålls i fångenskap, skall så förvaras och skötas att sanitär olägenhet ej uppstår. Som "sanitär olägenhet" betraktas t. ex. om djur hålls på sådant sätt att närboende störs av oljud, såsom ihållande hundskall. Detsamma gäller om elakartad lukt, flugor, råttor o. d. mera konstant besvärar omgivningen kring djurstallar. Som sanitär olägenhet kan även räknas fall då djur tillåts

förorena gångbanor, lekplatser, allmän badstrand eller campingplats. I proposition 1981/82:219, som grundar sig på ett betänkande från hälsovårdsstadgeutredningen (S 1974:08), föreslås att hälsovårdsstadgan ersätts med en ny hälsoskyddslag. Enligt förslaget skall föreskriften i 57 § hälsovårdsstadgan utan saklig ändring föras över till den nya lagen (11 §). Begreppet "sanitär olägenhet" definieras i den föreslagna lagtexten som "en störning som kan vara skadlig för människors hälsa och som inte är ringa eller helt tillfällig" (1 § andra stycket).

Ytterligare bestämmelser om hundar och andra djur återfinns i *djurskyddslagen (1944:219)* och *lagen (1943:459) om tillsyn över hundar.* Djurskyddslagen innehåller regler om vård och behandling av husdjur och andra djur som hålls i fångenskap. I lagen om tillsyn över hundar finns bestämmelser om tillsynen av hund och om att tillsynen över hunden skall förebygga att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Med "avsevärd olägenhet" synes lagstiftaren vid lagens tillkomst främst ha avsett för omgivningen störande ljud, såsom hundskall.

I *allmänna ordningsstadgan (1956:617) (AOst)* finns regler om ordningen på allmän plats och om offentliga tillställningar. Endast grundläggande ordningsbestämmelser finns i stadgan. Ytterligare föreskrifter om den allmänna ordningen kan meddelas av kommunfullmäktige i lokal ordningsstadga med stöd av 7 § AOst. Flera sådana lokala ordningsstadgor innehåller föreskrifter om förbud för hund att förorena gångbanor, parker, campingplatser m. m. och i några även om skyldighet för hundens ägare eller vårdare att, om så ändå sker, ta bort föroreningen.

Svenska kommunförbundet har utarbetat ett normalförslag till lokal ordningsstadga. I detta förslag finns bestämmelser om tillsynen över hund och vad som därvid skall iakttas, bl. a. att hunden ej förorenar lekplats eller badplats.

Utredningar m. m.

AOst är f. n. föremål för översyn. Kommittén (Kn 1977:02) har antagit namnet *ordningsstadgeutredningen.* Enligt direktiven är syftet med utredningen att anpassa stadgan till regeringsformens bestämmelser om normgivningsmakten och överväga vissa sakliga ändringar i AOst. Närmare riktlinjer för arbetet har inte angivits. Vidare uttalas i direktiven att utredaren, särskilt i författningstekniska frågor, skall samråda med hälsovårdsstadgeutredningen. Ordningsstadgeutredningen har avgivit delbetänkandet Alkoholförtäring på allmän plats (Ds Kn 1981:26). Kommittén beräknar att avge sitt slutbetänkande i slutet av år 1983.

I det av *hälsovårdsstadgeutredningen* lämnade betänkandet, Kommunalt hälsoskydd (SOU 1978:44), vilket ligger till grund för proposition 1981/82:219 om hälsoskyddslag m. m., anförs (s. 105) att frågan om tilltagande förorening av gator, vägar, gräsmattor etc. genom hundspillning aktualise-

rats under utredningens arbete. Eftersom dessa frågor i huvudsak regleras i lokal ordningsstadga skulle emellertid hithörande frågor komma att behandlas inom ordningsstadgeutredningen. Hälsovårdsstadgeutredningen avstod därför från att ta upp dessa frågor.

Det kan vidare nämnas att forskningsavdelningen vid Vipeholms sjukhus i Lund och yrkesinspektionen i Malmö distrikt utgivit en den 11 september 1981 dagtecknad rapport av docent Stig Tejning, *Toxokaros – en sjukdom hos människa förorsakad av larver från en i hundens och kattens tarmkanal levande spolmask*. Rapporten har underrubriken En miljörisk för småbarn och yrkesrisk för fastighets- och parkarbetare. Tejning anser bl. a. att kunskapen om toxocaraproblemet är dålig, såväl hos allmänheten som hos politiker och tjänstemän inom hälsovården. På grund av det ökade antalet hundar och katter är det enligt Tejning angeläget att olika åtgärder nu vidtas. Tejning föreslår bl. a. fortsatta kliniska studier beträffande toxocara och toxocaros samt olika praktiska åtgärder.

Remissyttranden

Över motionen har arbetarskyddsstyrelsen, statens veterinärmedicinska anstalt, ordningsstadgeutredningen, överläkaren vid yrkesmedicinska kliniken i Lund, Svenska kommunförbundet, Svenska kommunalarbetareförbundet, Svenska Kennelklubben och Hundfrämjandet yttrat sig. Aktionsgruppen för Hundar i samhället har inkommit med skrivelse.

Remissinstanserna anser i allmänhet att risken för smittspridning är liten. De flesta diskuterar därför problemet från mera allmänna utgångspunkter.

Arbetarskyddsstyrelsen anser att den grupp som i första hand är i riskzonen för att smittas av toxocara är små barn, vilka ofta stoppar sand och lera i munnen. Styrelsen anser inte att det finns tillräckliga skäl att utfärda särskilda arbetarskyddsföreskrifter på området. Enligt arbetarskyddsstyrelsen är frågan av mera allmän hygienisk karaktär, och insatser från flera håll i samhället kan behövas. Enligt uppgifter som styrelsen inhämtat från statens bakteriologiska laboratorium förmedlar laboratoriet blodprov från personer som misstänks vara smittade av toxocara till ett engelskt laboratorium som analyserar proverna. Mindre än ett hundratal prov per år har förmedlats, varav endast 5–10 prov per år varit positiva. Dessa prover har huvudsakligen tagits från personer som sysslar med kennelverksamhet.

Då toxocaraägg har en överlevnadstid på upp till 10 år och antalet hundar synes öka kan enligt arbetarskyddsstyrelsen risken för att flera personer i framtiden smittas av toxocara bli större. Arbetarskyddsstyrelsen nämner i sitt yttrande några åtgärder som kan bli aktuella. En åtgärd är att större krav ställs på den enskilde hundägaren när det gäller upplockningstvång, varvid man dock också måste beakta hanteringen vid omhändertagandet av upplockad avföring. I flera kommuner har särskilda avfallskorgar satts upp

för hundavföring. Det innebär att avföringen blandas med övrigt avfall, vilket kan komma att innebära problem för personer i senare olika hanteringsled. Arbetarskyddsstyrelsen nämner vidare möjligheten att låta en lämpligt utrustad offentlig institution utföra mask- och ägganalyser i träck- och markprov. Vidare bör enligt arbetarskyddsstyrelsen allmänheten informeras om masksjukdomarna hos hund och katt samt rekommendationer om och praktiska råd vid avmaskning utarbetas. Tillsyn över avmaskningen av vissa brukshundar, t. ex. ledarhundar och självständigt arbetande vakthundar, för vilka upplockningskrav inte kan gälla, kan vara ytterligare en åtgärd.

Arbetarskyddsstyrelsen betonar slutligen att det är viktigt med ordentlig hygien och att tvättmöjligheter måste finnas för arbetstagare som löper särskild risk för kontakt med hund- och kattavföring. Om en arbetstagare kommer i kontakt med stora mängder avföring, t. ex. vid rengöring av rastgårdar, kan det vara nödvändigt med skyddshandskar, skyddskläder och stövlar. Svenska kommunalarbetareförbundet och Svenska kommunförbundet har till arbetarskyddsstyrelsen uppgivit att tillgång till sådana skyddskläder finns i kommunerna.

Också *statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* anser att det i första hand är små barn som löper risk att smittas. SVA anför vidare följande.

Salmonella är en tarmsjukdom och sprids med djurs och människors avföring. Sjukdomen uppkommer praktiskt taget alltid genom anrikning av bakterier (antalet bakterier ökar) i foder- och livsmedel. För att en människa skall få salmonella på grund av kontakt med hundträck fordras att bakterierna tillförts ett födoämne och getts tillfälle att anrikas där. Vid stickprovskontroller som gjorts i Sverige på hundar och fodermedel för hund har salmonellabakterier påträffats i liten utsträckning. Enligt SVA är risken för smittspridning liten.

Spolmask förekommer både hos djur och människor men utgörs alltid av en för varje djurslag specifik art. Parasitens livscykel ser ut på följande sätt. En könsmogen parasit lägger sina ägg i tarmen hos en infekterad individ, och äggen kommer sedan ut med avföringen. Efter tidigast 2–3 veckor under gynnsamma förhållanden i det fria har i ägget bildats ett larvfoster. Om då ägget upptas av ett värddjur kläcks ägget i dess tarm och larven borrar sig från ägget genom tarmväggen. Via levern vandrar larven till lungorna. Larven kommer sedan ut i bronkerna, hostas upp och sväljs ned för att i tarmen utvecklas till en könsmogen parasit. Om ett infektionsdugligt spolmaskägg hamnar hos fel värd ser parasitens livscykel annorlunda ut. Ägget kommer även då att kläckas i tarmen och påbörja flyttningen i kroppen men larven dör på vägen eller avbryter på annat sätt sin vidare utveckling. Innan dess kan larven ha gett härdformade skador på lever och lunga. Fall av detta slag kallas hos människa toxocaros och drabbar främst barn i 1–2 års åldern på grund av att småbarn äter jord och stoppar fingrar nedsmutsade med jord i munnen.

Enligt SVA förutsätter toxocaros hos vuxna ett ohygieniskt beteende och avsaknad av normal förebyggande försiktighet.

Förutsättningar för att toxocaros skall kunna uppträda i Sverige finns enligt SVA. En del av vissa hundar och katter har spolmask och avger spolmaskägg med sin avföring. Undersökningar utförda vid SVA visar dock att svenska hundar i lägre grad än de flesta andra länders hundar avger sådana ägg. Vid en färsk undersökning (1980/81) kunde spolmaskägg påvisas i 6 % av träckprov från 1 935 hundar. Motsvarande undersökning under samma tid och avseende katt utvisade att 14 % av prov från 177 katter innehöll toxocaraägg.

Enligt SVA har riskerna för sjukdom orsakad av hundföroreningar i tätorter uppförstorats i de senaste årens debatter. Den potentiella risk som föreligger kan enligt SVA reduceras genom upplysning om de risker som finns och om hur åtminstone vuxna med enkla hygieniska åtgärder kan skydda sig. Vidare kan risken minska om en intensivare bekämpning av hundars och katters spolmaskinfektion sker. SVA anser, mot bakgrund av att vissa arbetstagarkategorier onödigtvis har skrämts, att veterinära myndigheter och arbetarskyddsstyrelsen bör diskutera de åtgärder – särskilt i fråga om saklig information – som kan behövas.

Ordningsstadgeutredningen anser sig inte kunna bedöma om riskerna för smittspridning är så stora att en skärpt reglering är påkallad från arbetsmedicinsk synpunkt. Enligt utredningen står det dock klart att särskilt det ökade antalet hundar med allt större koncentration till tätorterna medför en nedsmutsning av allmänna platser som inte bör accepteras. De försök som har gjorts inom vissa kommuner att genom inrättande av hundtoaletter, avfallsbehållare m. m. åstadkomma en förbättring på frivillig väg har inte i tillräcklig utsträckning löst problemet. Någon form av författningsreglering är därför enligt utredningen påkallad.

I sitt yttrande redovisar ordningsstadgeutredningen delvis vad som ovan sagts om bestämmelserna i AOst och möjlighet att genom lokal ordningsstadga ge ytterligare föreskrifter. Utredningen anför vidare följande.

17 § andra stycket AOst föreskrivs att en lokal ordningsföreskrift inte får medföra onödigt tvång på allmänheten eller på annat sätt innebära en obefogad inskränkning i den enskildes frihet. Enligt äldre praxis ansågs föreskrifter i lokala ordningsstadgor om förbud mot att låta hund förorena gångbana inte vara lämpliga främst med hänsyn till de övervakningssvårigheter som förbudet medförde. I nyare praxis har kommunerna emellertid ansetts böra få möjlighet att i vart fall inom områden med tydlig stadsprägel införa sådant förbud. Förbud mot förorening har härefter införts i flera kommuner.

Utredningen ger som exempel på försök att genom lokal föreskrift besluta om upplockningstvång en av Malmö kommunfullmäktige antagen särskild hundstadga. Stadgan föreskrev i sin ursprungliga lydelse skyldighet att ta bort föroreningar efter hundar på alla allmänna platser i kommunen.

Föreskriften ansågs emellertid härigenom ha fått ett så vidsträckt tillämpningsområde att den måste anses strida mot 7 § andra stycket AOst. Regeringsrätten undanröjde därför kommunens beslut. Sedan fullmäktige beslutat om antagande av en ny hundstadga, i vilken upplockningstvånget begränsats till allmän plats inom ett visst begränsat område, fördes talan genom kommunalbesvär även mot detta beslut. Regeringsrätten beslutade den 15 april 1982 att inte meddela prövningstillstånd. Fullmäktiges beslut kom härigenom att stå fast. Frågan om fastställelse av hundstadgan är ännu inte slutligt avgjord.

Ordningsstadgeutredningen uppger vidare att till utredningen inkommit ett flertal förslag om skärpt lagstiftning i frågan om åläggande för hund- och kattägare att ta bort föroreningar efter sina djur. Enligt utredningens mening är som tidigare nämnts en författningsreglering påkallad och utredningen anser att den lämpligaste lösningen är den nuvarande ordningen med lokala föreskrifter i ämnet. Genom att beslut fattas på lokal nivå kan man anpassa föreskriftens tillämpningsområde till de platser där behovet av ett förbud är särskilt stort.

Överläkaren vid yrkesmedicinska kliniken i Lund, professor Staffan Skerfving, är positiv till motionärernas förslag att arbetarskyddsstyrelsen får i uppdrag att beakta frågan om hundträck, då situationen med föroreningar på många håll är otillfredsställande rent allmänt sett. Han anför vidare att de hälsovådliga effekterna av bakterier, maskar och parasiter i hundträck är svårbedömda och att detta speciellt gäller toxocara. Något fall av infestation (invasion av parasiter i kroppen) med toxocara hos personer som i sitt yrke varit i kontakt med hundträck har inte rapporterats. Enligt professorn torde därför problemet inte vara stort men han gör viss reservation då diagnosen kan vara svår att ställa.

Svenska kommunförbundet tillstyrker att man i ökad utsträckning uppmärksammar problemet med katt- och hundavföring. Förbundet har dock den uppfattningen att riskerna för smittspridning via katt- och hundträck av salmonella och toxocara är små. Föroreningarna är i först hand ett nedsmutsningsproblem.

Förbundet nämner vidare i sitt yttrande att flera kommuner i lokal ordningsstadga infört förbud för hund att förorena på gångbana. Förbundet anger som exempel Malmö och Stockholm. I Stockholm har sedan 1970 gällt generellt kopplingstvång för hundar på allmän mark inom Stockholms kommun. Sedan 1976 åligger det enligt lokal ordningsstadga ägare eller innehavare av hund att tillse att hund ej förorenar gångbana eller allmän plantering. Genom beslut den 22 mars 1982 beslutade kommunfullmäktige att utsträcka förbudet att gälla även rännsten och körbana. Beslutet innebär att hundägaren skall plocka upp den fasta föroreningen efter hunden.

Enligt förbundet bör det problem som det ökande antalet hundar, katter m. m. skapar i tätorter angripas mer effektivt än vad som f. n. sker. Förbundet anser i första hand att berörda sociala myndigheter (socialstyrel-

sen, lantbruksstyrelsen, statens naturvårdsverk och arbetarskyddsstyrelsen) tillsammans med hundägar- och andra intresseorganisationer bör utreda om innehavare av hundar, katter och andra sällskapsdjur nås av den information om djurhållningsföreskrifter som finns. Vidare bör klarläggas om och på vad sätt denna information bör ökas.

Svenska kommunalarbetareförbundet instämmer i motionärernas förslag om ett åtgärdsprogram för att komma till rätta med de olägenheter som drabbar allmänheten och vissa yrkesgrupper på grund av hundföroreningar. Föreskrifter av arbetarskyddsstyrelsen är dock inte tillräckligt. Enligt förbundets uppfattning krävs insatser av lagstiftningskaraktär för att uppnå en tillfredsställande och mer permanent lösning.

Kommunalarbetareförbundet anför bl. a. att ett system med betryggande omhändertagande av föroreningarna är nödvändigt för att eliminera problemen. Befintliga lagbestämmelser har haft ringa effekt. Särskild hänsyn måste vidare enligt förbundet visas vid rastning av hundar inom tätbebyggda områden, parker m. m. Detta sker f. n. inte. På vissa platser har det snarare funnits en tendens till minskat hänsynstagande, vilket medfört olägenheter för vissa av förbundets medlemsgrupper. Förbundet understryker även de påfallande olikheter som finns mellan de lokala ordningsstadgor som reglerar hundhållning och rastning av hundar.

Svenska kennelklubben (SKK) är negativ till motionen och anser att den delvis bygger på felaktiga förutsättningar, dels vad avser antalet hundar i landet och förekomsten av parasiter och bakterier i hundavföring, dels vad avser de hälsorisker som människor anses utsättas för. De yrkanden som framförs i motionen anser SKK ej motiverade.

SKK redovisar i sitt yttrande siffror på antalet registrerade hundar i landet för åren 1974–1981. Dessa siffror visar att antalet hundar inte ökat de senaste åren, och SKK tror på en stagnation vad avser antalet hundar i landet under en överskådlig framtid.

Med hänvisning till en sammanställning över undersökningar av hundträck, gjord vid Sveriges lantbruksuniversitetet, veterinärmedicinska anstalten, och som bifogats yttrandet, drar SKK slutsatsen att motionärernas påståenden om förekomsten av olika nematoder och toxocara i hundträck är oriktiga. SKK anför vidare att hundhållningen i Sverige internationellt sett står på en mycket hög nivå. Förekomsten av hundträck på områden där barn leker och människor rekreerar sig är därför starkt begränsad. SKK bedriver information för att ytterligare förbättra hundhållningen. Beträffande arbetsmiljöriskerna vid hantering av avföring från hundar anser SKK att sådana risker inte har kunnat påvisas i Sverige. Inte heller har det påvisats i länder med sämre hundhållning än i Sverige och där förekomsten av toxocaraägg och sjukdomsalstrande bakterier är rikligare. Vidare förklarar SKK att organisationen inte kan inse att frågan om hundträck är en fråga för arbetarskyddsstyrelsen.

Även *Hundfrämjandet* är negativt till motionen och anser att farhågorna

för de medicinska riskerna med hundavföring fått alltför stora, helt missvisande proportioner. Debatten har snedvridits genom att uppmärksamheten koncentrerats på hundföroreningarna, som är tydligt synliga och som av många anses speciellt förargelseväckande. Andra smittämnen och olika miljögifter skall inte glömmas bort. Problemet bör angripas i dess helhet och de arbetare som sysslar med renhållning skyddas mot alla de hälsorisker som är förenade med arbetet. Om riksdagen vill bifalla motionärernas förslag om uppdrag för arbetarskyddsstyrelsen bör enligt Hundfrämjandet arbetarskyddsstyrelsen få ett allmänt uppdrag att utreda hur arbetsmiljön vid renhållningsarbete skall förbättras.

Aktionsgruppen för Hundar i samhället avstyrker motionärernas förslag mot bakgrund bl. a. av de minimala smittorisker som finns och av att den redan befintliga lagstiftningen ger möjlighet till åtgärder för att lösa de fall då hundavföring kan betraktas som sanitär olägenhet. Organisationen anser att det i första hand är hundägarna som har ansvaret för att deras hundar inte vållar allmänheten eller speciella yrkesgrupper såsom park- och renhållningsarbetare olägenheter, men att ett visst ansvar också ligger på samhället som t. ex. bör tillhandahålla information om skyldigheter och rättigheter samt tillse att latrinkärl och rastplatser finns i tätbebyggda områden. Organisationen är positiv till att allt fler kommuner har vidtagit eller planerar åtgärder av detta slag.

Utskottet

I motionen påtalas de risker som finns för spridning av vissa sjukdomar orsakade av bakterier och parasiter i hundträck. Motionärerna vill med ett åtgärdsprogram garantera i första hand yrkesarbetaren en säkrare arbetsmiljö och föreslår att arbetarskyddsstyrelsen får i uppdrag att bevaka de arbetsmiljökrav som tas upp i motionen.

Utskottet, som låtit remissbehandla motionen, delar motionärernas uppfattning att det inte kan accepteras att vissa arbetstagargrupper utsätts för detta slags risker i sin yrkesverksamhet. Av remissvaren framgår emellertid att risken för att renhållningsarbetare m. fl. skulle smittas av toxocara måste betecknas som liten. Det finns vidare goda möjligheter att skydda sig genom olika hygieniska åtgärder. Däremot kan små barn, som stoppar sand och jord i munnen, löpa viss risk att smittas.

Även om smittrisken för yrkesarbetare i och för sig inte är stor kan hundavföringen ändå vara negativ från arbetsmiljösynpunkt. Nedsmutsningen som sådan kan vara obehaglig och utgöra en inte oväsentlig olägenhet för vissa arbetstagare.

Emellertid framstår problemet mindre som en ren arbetsmiljöfråga än som ett allmänhygieniskt problem. Som ovan nämnts är det i första hand små barn som kan löpa risk för smitta. Också i övrigt drabbas allmänheten – barn och vuxna – av att allmänna platser smutsas ned. Som motionärerna framhåller

finns det i tätbebyggda områden begränsad tillgång på ytor för rekreation m. m. Om hundar i stor utsträckning rastas på platser dit många människor söker sig för rekreation kan olägenheter lätt uppstå. Många hundägare utövar visserligen redan en god tillsyn över sina hundar och plockar upp hundavföring som kan vålla andra människor obehag. I tätbebyggda områden måste man emellertid enligt utskottets mening uppställa starkare krav än hittills på att alla hundägare tar denna hänsyn. Utskottet anser således i likhet med motionärerna att åtgärder behövs för att förebygga olägenheter av detta slag, i första hand inom tätbefolkade områden. Detta tillgodoser även arbetsmiljösynpunkterna.

Som framgått av den tidigare redogörelsen brukar frågor av detta slag i första hand regleras i lokala ordningsstadgor. Ordningsstadgeutredningen arbetar f. n. med en översyn av hithörande bestämmelser. Enligt utskottets mening är det naturligt att överväga frågan om en skärpt författningsreglering i det sammanhanget. Utskottet, som vill framhålla angelägenheten av att snabbt få till stånd en lösning på problemet, förutsätter att utredningen i sitt fortsatta arbete uppmärksammar denna fråga och överväger de författningsändringar som kan visa sig påkallade.

Med hänsyn till det anförda är något riksdagens initiativ med anledning av motionen inte erforderligt. Motionen avstyrks därför.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1981/82:1300.

Stockholm den 9 november 1982

På socialutskottets vägnar
INGEMAR ELIASSON

Närvarande: Ingemar Eliasson (fp), Evert Svensson (s), Göte Jonsson (m), John Johnsson (s), Kjell Nilsson (s), Blenda Littmarck (m), Stig Alftin (s), Lilly Bergander (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Ulla Tillander (c), Maria Lagergren (s), Anita Persson (s), Ingvar Eriksson (m), Inga Lantz (vpk) och Rosa Östh (c).